

Otevřený dopis: je nutné bezodkladně zabezpečit zákaz skládkování, zvýšit skládkovací poplatek a ekonomicky motivovat obce k recyklaci

Vážený pane ministře,

na úrovni Evropské unie se dokončuje dialog k balíčku pro oběhové hospodářství. Podle posledních závěrů musí členské země do roku 2035 zvýšit míru recyklace komunálních odpadů minimálně na 65 % a snížit skládkování odpadů maximálně na 10 %. Zákaz skládkování odpadů podle parametru výhřevnosti, který je obsažen v našem zákoně o odpadech, však v balíčku obsažen není.

Je zřejmé, že Česká republika musí výrazně zvýšit recyklaci a omezit skládkování. A musí s tím začít ihned. Přitom se nám doposud nedařilo začít plnit platná pravidla skládkové směrnice z roku 1999, podle které máme omezit skládkování biologicky rozložitelných komunálních odpadů a zajistit, aby byly odpady před uložením na skládky upraveny (článek 6 směrnice).

Namísto, aby česká odpadová politika (dána plány odpadového hospodářství) motivovala k recyklaci většiny komunálních odpadů, byl cíl pro recyklaci komunálních odpadů na návrh vašeho ministerstva minulou vládou dokonce snížen. Navíc zákon o odpadech požaduje od roku 2024 ukončit skládkování odpadů na základě parametru výhřevnosti. Výsledkem jsou plány odpadového hospodářství krajů, podle kterých se má většina komunálních odpadů energeticky využívat, což je v přímém rozporu s obsahem dokončovaného balíčku pro oběhové hospodářství. Ostatně kvůli snahám Česka spálit většinu komunálních odpadů už dříve odmítla Evropská komise financovat česká zařízení na energetické využití směsných komunálních odpadů ze strukturálních fondů EU, jelikož recyklace má před energetickým využitím přednost.

Navíc vybudovat všechna zařízení na energetické využití odpadů do roku 2024 není reálně možné, ani kdyby bylo již nyní zajištěno financování, což není. Hrozí tedy další odklad zákazu skládkování, kdy se u nás dál budou ukládat neupravené směsné komunální odpady na skládkách v rozporu se skládkovou směrnicí z roku 1999.

Vážený pane ministře,

Váš úřad právě nyní zaslal do mezirezortního připomínkového řízení novelizaci zákona o odpadech, která se týká technických změn v souvislosti s implementací evropského pravidel v nařízení o rtuti. Využijte této příležitosti a zajistěte zachování zákazu skládkování neupravených odpadů k roku 2024. Pokud bude zachován současný stav, je téměř jisté, že s blížícím se rokem

2024 nastane panika a obce začnou požadovat odklad zákazu na pozdější rok. Přitom stačí jednoduše nahradit současný (nevhodný a legislativou EU nepožadovaný) zákaz skládkování odpadů podle parametru výhřevnosti, za zákaz skládkování odpadů pouze podle parametru biologické stability. Tato drobná změna umožní Česku naplnit požadavek skládkové směrnice z roku 1999 na omezení skládkování biologicky rozložitelných komunálních odpadů a zajistí i naplnění článku 6 směrnice požadující upravení odpadů před uložením na skládky. Přitom toto opatření nikterak neomezuje výstavbu zařízení na energetické využití odpadů. Naopak umožní vznik i dalších technologií zajišťujících potřebnou infrastrukturu pro ukončení skládkování neupravených odpadů od roku 2024. Zajištění toho, že bude energeticky využíván vysoce výhřevný nerecyklovatelný odpad je otázka rozumného nastavení prováděcí vyhlášky, která stanovuje parametry odpadů, které se po úpravě mohou uložit na skládku.

Logika zákazu skládkování odpadů k roku 2024 podle parametru výhřevnosti není schopna odpovědět na prostou otázku: "Na úkor jakého nakládání s odpady poroste míra recyklace mezi roky 2024 a 2035, kdy mají členské státy dosáhnout minimálně 65 % míry recyklace, když na úkor skládkování to nebude?" Naopak logika zákazu skládkování odpadů k roku 2024 na základě parametru biologické stability není se zvyšující se mírou recyklace mezi roky 2024 a 2035 nikterak v rozporu.

Změna podmínek zákazu skládkování však nestačí. Obce potřebují začít dostávat ekonomické impulsy, aby se na zákaz začaly připravovat. K tomu je nutné bezodkladně zavést postupné zvyšování skládkovacího poplatku. Jeho výnos (které se nově nemůže plynout jen obcím, ale musí se dostat i na Státní fond životního prostředí) je navíc nutným finančním zdrojem pro nákladnou výstavbu potřebné infrastruktury pro zajištění zákazu skládkování k roku 2024. Využijte proto prosím vaším úřadem připravované novely zákona o odpadech a doplňte také návrh na zvýšení skládkovacího poplatku s recyklační slevou pro obce, které recyklují většinu svých komunálních odpadů. Tímto opatřením elegantně podpoříte budování infrastruktury a dáte jasný impuls ke zvýšení recyklace komunálních odpadů.

Akceptováním návrhu Hnutí DUHA můžete výrazně posunout odpadové hospodářství v Česku, omezit skládkování, zvýšit recyklaci a dát impuls k výstavbě nutné infrastruktury pro praktické zajištění ukončení skládkování neupravených odpadů od roku 2024.

Hnutí DUHA v tomto duchu zasílá Ministerstvu životního prostředí konkrétní připomínky k novele zákona o odpadech v rámci právě projednávaného meziresortního připomínkového řízení.

S pozdravem,

Jiří Koželouh
programový ředitel Hnutí DUHA